

Twee topjaren en een daljaar voor de Kerkuil.

D. Westra en M. Hageman

Reeds meer dan 10 jaar lukt het enkele leden van de Kerkuilwerkgroep Achterhoek en Liemers in het zuidelijk en westelijk deel van de Liemers jaarlijks 136 gebouwen te bezoeken om daar aanwezige nestkasten voor kerkuilen te controleren. De rest van de Liemers wordt uiteraard door anderen gecontroleerd. In een aantal gebouwen hangt zelfs meer dan één nestkast. Ondergetekenden nemen deel aan dit beschermingswerk en ringen tevens alle jonge Kerkuilen. De meeste kasten hangen in schuren en veldschuren en een enkele in een kerk.

Zoals bekend vormt de Veldmuis (met de Bosspitsmuis) de belangrijkste prooidiersoort voor de Kerkuil. Als regel vertoont de veldmuizenstand een 3 tot 4-jarige cyclus, waarop de Kerkuil sterk reageert. In een jaar met veel Veldmuizen, een z.g. topjaar, plegen de Kerkuilen meer en vroeger te gaan broeden. Terwijl de legsels groter zijn dan in een veldmuisarm jaar, een z.g. daljaar.

Onderstaande tabel vormt hiervan een fraai voorbeeld.

	1* legsels	j. geringd	gem.per broedsel	2* legsels	j. geringd	gem. per broedsel
1996	15	54	3,6	0	0	0,0
1997	4	12	3,0	1	3	3,0
1998	16	73	4,5	5	26	5,2

In 1998 blijken de Veldmuizen, althans in dit deel van de Liemers, zich niet aan de 3 of 4-jarige cyclus te hebben gehouden en dus

ook de Kerkuilen niet. Na het topjaar 1996 is immers slechts één daljaar opgetreden gevolgd door het topjaar 1998. Volgens

Liemerse maatstaf was overigens 1995 met 16 eerste legfels en gemiddeld 3,8 geringde jongen ook al een topjaar!

Één paar bracht in 1998 in een eerste broedsel 9 jongen groot, terwijl twee andere paren in 2 broedsels resp. 12 en 15 jongen produceerden.

Ten einde verstoring te voorkomen wordt de legfelgrootte meestal niet vastgesteld. Aan de hand van vleugellengte en broedduur kon de eerste eidatum worden berekend. De in april en mei gelegde eieren leverden gemiddeld 3,8 geringde jongen per legfel op en van de in juni, juli en augustus gelegde eieren van de eerste legfels was dit cijfer 5,83. De eieren van de tweede legfels stammen uit augustus. Niettegenstaande de

slechte weersomstandigheden tijdens de afgelopen zomer heeft de veldmuizenstand zich vermoedelijk in eind mei begin juni hersteld, waarvan de Kerkuilen vooral in juli en augustus hebben geprofiteerd, wat leidde tot meer en grotere legfels.

Van de gebouwen, waarin één of meer nestkasten hangen, blijkt in 1998 12 % door Kerkuilen als broedplaats te zijn gebruikt. In enkele gevallen zelfs tweemaal. Veel van de overige nestkasten fungeren af en toe als slaappleats en hebben dus wel een functie. Ook de Holenduif broedt in toenemende mate in de nestkasten.

D. Westra; Keizer Hendrikstraat 14; 6901 EV Zevenaar

M. Hageman; Judostraat 1; 6942 DZ Didam

